

TARMO VAKKALA

ADVENTTIMURHAT

ADVENTTIMURHAT

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 9789528035367

© Tarmo Vakkala 2020

Oranssinhohtoinen jalkapallo lensi poikien päiden tasalla, kunnes yksi heistä pysäytti sen otsallaan. Poika pudotti pallon eteensä ja potkaisi sen komeassa kaaressa kentän toiselle laidalle. Molempien joukkueiden pojat ryntäsivät pallon perään toinen toistaan tönien.

Kaikki muut, paitsi Veeti.

Veeti seisoi aloillaan tarkkaillen pelin kulkua. Hän oli luokatovereittensa silmissä kuin näkymätön kilometritolppa, joka ohitettiin tavattaessa. Oikeastaan Veeti ei edes kuulunut kumpaankaan joukkueeseen. Opettaja oli antanut poikien valita pelikaverinsa, eikä Veetiä ollut huolittu kummallekaan puolelle. Hänen oli tyytyminen seuraamaan muiden pelaamista.

Joululoman alkamiseen olisi enää viikko jäljellä, ja se lohdutti Veetiä.

Isä oli huono pitämään salaisuuksia, joten Veetin ei tarvinnut aprikoida, löytyisikö lahjapakettien seasta Xbox. Taatusti löytyisi. Kuten löytyisivät pelikonsoliin tarvittavat ohjaimet, kuulokkeet ja kaiuttimet. Isä kyllä osasi järjestää sellaiset asiat.

Ja nyt isä oli ilmestynyt yllättäen kentän laidalle. Veeti teeskenteli, ettei hän olisi huomannut isänsä saapumista. Yksitoistavuotiaan ylpeys veti suupielet tiukaksi viivaksi. Veeti lähestyi palloa uhmaten muita poikia, jotka pitivät häntä pelkkänä surkimuksena. Pallo oli jo liki hänen jalkojaan, kun vihlova kipu viilsi pohjetta. Matiaksen taklaus

sattui, mutta opettaja ei ollut huomaavinaan selvää rikettä. Veeti makasi kylmällä tekonurmella kooten itsensä. Isän läsnäolo sai hänet nousemaan pystyyn ja yrittämään uudelleen. Pallo poukkoili ympäri kenttää, ja yhtäkkiä Veetille avautui pieni mahdollisuus. Kaksi poikaa taisteli pallon hallinnasta, jolloin hän otti varovaisia askeleita kentän vasempaan laitaan. Jos kävisi oikein hyvä lykky, niin isä saisi parhaimman joululahjan ikinä. Veeti tiesi, että isä rakasti häntä enemmän kuin mitään muuta tässä maailmassa. Isä oli kuitenkin harvinaisen huono peittämään toivettaan, että Veetin pitäisi olla hänen kaltaisensa. Kovaksikeitetty. Se sana oli jäänyt kaikumaan Veetin korviin sellaisina iltoina, kun isä oli purkanut sisimpäänsä. Hänen humalaiset puheensa eivät pelottaneet Veetiä. Päin vastoin, ratkettuaan juomaan isä näytti itsestään herkemmän puolen. Pudotti maskinsa, kuten hän itse tapasi sanoa.

Pallo liukui Veetin eteen täysin yllättäen. Hän potkaisi palloa kenkäänsä kärjellä ja riensi sen perään. Kaikki tapahtui kuin kohtalon armosta. Joku yritti estää Veetiä, mutta hän ehti antaa uuden banaanipotkun, jonka liikerata ei ollut ennustettavissa.

Verkko heilahti.

Kentällä toljottavien poikien katseista erottui typertynyt hämmennys Veetin juuri tekemästä maalista.

Eihän tämä voinut olla todellista.

Pallo lepäsi verkossa, mutta isää ei näkynyt enää missään.

Suljin Corollan oven avaimella, mikä kertoi kaiken autoni iästä. Pysäköintialueelta oli savukkeen mittainen kävelymatka KRP:n päämajaan, joten asetin Jean Nicotin mukaan nimetyn nautintoaineen huulieni väliin. Taakse olivat jääneet niin joulu, uusivuosi kuin isyyslomakin. Olin pitänyt seuraa kolmevuotiaalle pojalleni, jolle pikkusisaren syntymä oli merkinnyt suurta menetystä. Luka oli menettänyt yksinoikeuden äitiinsä, eikä minun läsnäoloni tarjoama hyvitys ollut asiaa muuksi muuttanut.

Poltin savukkeen loppuun ja tumpppasin sen kengälläni. Jokiniemen oopperatalon pääsisäänkäynnin ovelle oli enää muutama porrasaskelma, joita pitkin noustessani yritin muuntautua koti-isästä ammattirooliini. Astuin sisään aulaan nyökytellen aulavahdille ja valitsin hissiin päästyäni neljännen kerroksen. Siellä piti majaansa esimieheni Kari Sammalvuon, jonka huoneesta kuului remakkaa naurua. Koputin oveen ja avasin sen odottamatta kutsua. Sammalvuon yritti esittää asiallista, kun Rami Petänen ja Milla Fagerström nauroivat silmät kyynelissä.

- Puhuimme juuri väestöräjähdyksestä ja sieltä se meidän siemenlinkomme tulla tömistelee.
- Kun kaksi nisäkästä saa kaksi jälkeläistä, niin missä siinä on se väestöräjähdys?
- Tässä se tulee.

Rami nousi yli kahden metrin lakikorkeuteensa ja teki jotakin, mitä en olisi osannut odottaa. Hän asetti lapiomaiset käsivartensa ympärilleni ja halasi minua. Ele oli niin odottamaton, että huomasin Millan nauravien silmien kosteassa kiillossa uuden vivahteen.

Sammalvuon vakava ilme sulii hymyyn.

- Kuten Riku juuri huomasi, olet erittäin tervetullut takaisin työelämään.
- Kiitos. Mutta halauksia otan jatkossa vastaan ainoastaan puskureilla varustetuilta työtovereiltani.

Milla kohensi rintamustaan, Sammalvuon vilkuili vuoroin minua ja tummakutrasta kaunotarta. Toinen meistä oli Karin suuri rakkaus, eikä kyse ollut minusta.

Laskin kankkuni sille sohvalle, joka oli tarkoitettu päällikön vieraille.

- Minulla on ollut vähän raskasta esikoispojan kanssa. En halua jakaa sitä taakkaa teidän hartioillenne, joten kuuntelen mielelläni vain työasioita.
- Aika hiljaista täällä on ollut. Keravalaisesta vaimontappajasta on tehty kansainvälinen etsintäkuulutus ja hänestä on saatu melko varma havainto Espanjasta.
- Vai niin. Entä tämä Tammiston teloitusmurha?

Rami laski ääntään oktaavin verran.

- Itä-Uusimaa hoitaa sitä. Pakaslahti on tutkinnanjohtaja.
- Täytyyhän teilläkin olla jotain tietoa asiasta.
- Eipä juuri enempää, mitä olet saanut lukea uutisista. Tero Lukinmaa oli tavallinen jokamies. Ikää 42 vuotta, vihitty

vaimo ja peruskoulua käyvä poika. Taksinkuljettaja ilman rikosrekisteriä. Mies uurasti pitkää päivää tienataksaan leipää perheelleen. Aamupäivisin hänellä oli niukasti asiakkaita, joten hän tapasi piipahtaa seuraamaan poikansa Veetin liikuntatunteja. Juuri sellaisena aamupäivänä se tapahtui. Lukinmaa poistui metsän siimekseen polttaakseen savukkeen. Siellä hän kohtasi teloittajansa.

- Ilmeisen sattumalta?
- Ihan kaikkea et siis tiedä. Kolme laukausta äänenvaimentajalla varustetulla ysimillisellä: polveen, vatsaan ja kasvoille. Juuri tässä järjestyksessä. Tekijä on pyrkinyt maksimoimaan uhrinsa kärsimyksen, eikä siinä kaikkii. Oikeuslääkärin mukaan ensimmäinen laukaus on annettu kauempaa, toinen lähietäisyydeltä ja se kolmas kasvoja vasten. Herättääkö tämä sinussa mitään ajatuksia?
- Murhaajalla on ollut taipumusta teatraalisuuteen. Hän on saattanut jopa suunnitella viimeiset vuorosanansa, jotta uhri tietäisi syyn julmalle kohtalolleen.

Veljeni virassa loi minua kohden kysyvän katseen.

- Eli mistä siinä olisi voinut olla kysymys?
- Kostosta tai velan kuittauksesta. Eihän se todista mitään, ettei kaverilla ollut rikostaustaa.

Ramin aataminomena heilahti tuttuun tapaansa.

- Lukinmaan raha-asiat olivat vatupassissa. Mikään ei viittaa siihen, että vainajalla olisi ollut viehtymystä uhkapeliin tai

pulveriin. Pakaslahden mukaan ainoa käteen jäävä kortti on *mustapekka*.

– *Mustapekka?*

– Mustankipeä piruparka, joka on kuvitellut tai tiennyt Lukinmaan vehdanneen jonkun väärän naisen kanssa.

– Okei. Kuinka pitkälle Juha on edennyt tässä tutkintalinjassa? Rami kohautti olkapäitään.

– Sitä sinun pitää kysyä häneltä itseltään.

Sammalvuo kulki pöytänsä taakse selaten joitakin papereita.

– Ei pidä. Keskitytään nyt vain näihin tapauksiin, jotka ovat KRP:n heiniä.

Olin tuijottanut tietokoneruutua hyvinkin kaksi tuntia vastaamalla lukuisiin sähköposteihin ja joidenkin kyselyiden kohdalla olin katsonut viisaammaksi tarttua puhelimeen. Karkeasti ottaen virkaveljeni edustivat kahta eri koulukuntaa siinä mielessä, että osa arvosti kirjoitettua sanaa ja niihin muihin piti ottaa kontakti kasvatusten tai luurin avulla.

Juha Pakaslahti kuului jälkimmäisiin.

Valitsin tutun numeron ja kuuntelin pitkään odottavaa tuuttausääntä. Odotukseni palkittiin vihdoin.

– Pakaslahti.

– Riku tässä terve, palasin juuri isyyslomilta. Mitäpä kuuluu?

– Siinä tärkeimmät. Ai niin, onnea vaan kovasti perheenisäyksen johdosta. Sinulla taitaa olla tätä nykyä yhtä kiireistä kotona kuin konttorillakin?

– En sanoisi ihan niinkään. Kotona jälkikasvu kilpailee pelkästään äidin huomiosta ja täällä laaditaan kansainvälisiä etsintäkuulutuksia. Vastauksia odotellessa aika kuluu kuin jäitä poltellessa. Miten sinä olet edistynyt sen teloitusmurhan kanssa?

Kuulin linjan toisesta päästä raskasta hengitystä. Juha Pakaslahdelle oli kertynyt vuosien mittaan muutakin kuin ikää. Vuosirenkailla kasvanutta runsasta vartaloa koristivat pyöreät kasvot, joiden punehtuneet rypyt kielivät raskaan ammatin varjopuolista. Mies hoiti leiviskänsä tyynenä kuin buddha-patsas, mutta tunsin hänet kyllin hyvin tietääkseni pinnan alla uinuvista menninkäisistä. Iso mies kätki herkkyytensä paksun nahkansa suojaan päästääkseen sen valloilleen korkeintaan yksin ollessaan. Varttuneen vanhanpojan oli helppo paeta paineitaan väkijuomien avulla, mutta peilikuvaansa hän ei voinut paeta. Silti miehestä pidettiin ammattikunnan keskuudessa. Juha Pakaslahti hoiti väkivaltatutkijan virkaansa jäädyttämättä sydäntään. Maksoiko hän siitä liian kovan hinnan, oli sitten toinen juttu.

– Juttu on edelleen täysin pimeä. Teknisessä tutkimuksessa käteen ei ole jäänyt muuta kuin ne kolme luotia ja hylsy. Tekopaikan läheisyydestä saatiin eristettyä lukuisia jalanjälkiä, kuten myös koirien, kettujen ja muiden nelistäjien tassujen painautumia. Tupakantumpejakin on poimittu selkä vääränä.

- Ymmärrän. Onko taktisessa tutkinnassa ilmaantunut mitään, mistä voisi ottaa kopin?
- Olen ollut tekemisissä hyvin paljon tämän Lukinmaan perheen kanssa. Hoidimme yhdessä niin hautajaiset kuin perunkirjoituksenkin. Katista ja Veetistä on tullut minulle läheisiä. Se poika suree isäänsä kovin ja minusta on tullut käsi, joka ojentaa laastaria. Tiedä sitten, auttaako se haavoihin.
- Millainen poika tämä Veeti on?
Juhan ääni muuttui astetta pirteämmäksi.
- Kova pelaamaan niitä hemmetin pelejä. Sai isältään postuumina joululahjana Xboxin ja kädet tuskin kirvoittavat otettaan ohjaimista, vaikka äitinsä korottaisi ääntään. Oikeastaan se on helvetin hyvä, että on keksitty sellaisia vempaimia.
- Unohtamaan todellisuuden?
- Siihen Veetillä on täysi oikeus. Hänellä, jos kenellä.
Nyökyttelin päätäni, vaikka kukaan ei ollut sitä katsomassa. Pakaslahti piti pienen tauon, kunnes kuulin odottamani ehdotuksen.
- Riku, minulla taitaa olla tässä helvetinmoinen pähkinä purtavaksi. En pistäisi ollenkaan pahaksi, jos saisin virka-apua.
- Mainitsin jo asiasta päällikölle. Punainen lyhty syttyi välittömästi kuin kurtisaanin ikkunassa. Vaan ei kai se estä meitä tapaamasta?
- Oletko pitänyt vielä ruokatuntia? Minä voisin tarjota pienen kävelyretken Tammistonmäen maisemissa. Mennäänkö kumman autolla?

– Jos minä koppaan sinut tuolla Corollalla. Voidaan vaikka poltella ne varpajaissavut matkan aikana.

* * *

Jätimme auton omakotialuetta halkovalle päätielle, josta risteytyi harvinaisen mielikuvituksettomasti nimettyjä sivuteitä. *Ensimmäinen tie, Toinen tie, Kolmas tie* ja niin edelleen. Pientaloalue päättyi metsään, joka erotti toisistaan Kartanonkosken ja Tammiston uudehkot asuinalueet. Metsäsaarekkeen eteläpuoleinen rinne oli avoimen valoisa jalopuulehto, jossa kasvoi niin tammia, lehmuksia, vaahteroita kuin pähkinäpensaitakin. Käveltyämme syvälle puiden siimekseen nousimme kalliolle, joka jakoi alueen kahtia. Pohjoispuoli kasvoi tiheää kuusikkoa näyttäen kaikkea muuta kuin luokseen kutsuvalta. Sinne minun oli kaikesta huolimatta patikoitava Juha Pakaslahden hientuoksuisessa vanavedessä.

Raskastekoinen mies pysähtyi päästyään kallion juurelle. Hän sytytti tupakan ja viittoili minua seuraamaan erästä polkua pitkin. Kuljimme peräkanaa läpi synkän metsän, kunnes edessä häämötti avoin maisema. Erotin kauempaa aidatun kentän, jossa koululaiset parhaillaan pelasivat jalkapalloa.

– Se tapahtui siis juuri tässä?

Pakaslahti osoitti sormellaan metsää sivuavaa hiekkatietä.

– Tero Lukinmaa saapui tuosta suunnasta. Meillä on silminnäkijähavainto siitä, ettei kukaan seurannut häntä.

– Tekijä siis osasi odottaa Lukinmaata metsän suojassa?

– Eikä pelkästään odottaa, vaan hän osasi käyttää reittinään jotain näistä lukemattomista poluista, joita pitkin mekin tulimme tänne. Aikamoinen sattuma, vai mitä?

Hieroin leukaperiäni tarkoituksellisen hartaasti.

– Jos sinulla on jokin teoria, niin olen pelkkänä korvana.

Pakaslahti sammutti savukkeensa.

– Asetu hetkeksi tekijän asemaan. Sinulla on motiivi tappaa joku tietty ihminen, joka elää tiheään asutussa kaupungissa. Mihin tahansa hän meneekin, niin aina löytyy valvontakameroita seuraamassa hänen liikkeitään. Paitsi yhdessä paikassa, eli juuri tässä.

– Murhaaja on siis tehnyt hyvin huolellista taustatyötä. Seurannut kohdettaan kärsivällisesti ja löytänyt viimein päiväruutiineista kaikista heikoimman lenkin. Pojan liikuntatunnit, joita isällä on ollut tapana seurata takavasemmalta. Mikä idea siinä muuten on ollut?

Pakaslahti katsoi ohitseni jonnekin kauas.

– Veeti on omanlaisensa poika, hyvin älykäs ja herkkä. Seuraa asioita mielummin pienen etäisyyden turvin. Varovaisella luonteella ei saavuteta suosiota peleissä, missä pojat ottavat mittaa toisistaan. Isä tunsu poikansa ja teki kaikkensa, jotta Veeti pärjäisi kovassa maailmassa.

– Pyrki olemaan mukana poikansa arjessa?

– Juuri niin. Kaipa hän antoi myös neuvoja, kuinka pallopeleissä pitää toimia. Hieman rohkeutta ja aloitekykyä ilman pelkoa omista virheistään. Ja kuinkas sattuikaan, Veeti laukaisi maalin juuri silloin, kun isäukko oli poistunut paikalta.

– Kuuliko poika ne toiset laukaukset?

Pakaslahti pudisteli päätänsä.

– Etäisyys tuolta pelikentältä tänne metsään on liki kolmesataa metriä ja tekijä käytti äänenvaimenninta. Veeti oli hyvin murheissaan huomattuaan isänsä kadonneen. Kuvitteli tämän palanneen töihinsä pettyneenä poikansa pelisuuritukseen, mutta vielä suurempi murhe odotti häntä, kun me saavuimme suru-uutisen kera heidän kotiinsa samana iltana.

Eräs asia juolahti mieleeni.

– Olet kuulemma sitä mieltä, että kyse voisi olla mustasukkaisuudesta?

– Muuta järjellistä syytä en ole keksinyt. Tero Lukinmaa oli taksikuski, jonka työaika venyi usein pikkutunneille. Yön pimeydessä kulkee paljon naisihmisiä, jotka ovat juoneet sihijuomalla päänsä pehmeiksi. Kaikille daameille ei riitä se tavanomainen kyyti.

– Onko leski maininnut tällaisesta mahdollisuudesta?
Pakaslahti puuskahti tuohtuneena.

– Kati vai? Hän nyt ei tiedä maailman pahuudesta mitään.

Katsoin virkaveljen roikkuvia silmäpusseja, joiden ylle oli noussut kostea kiilto. Päätin härnätä miestä loppuun asti.

– Tai onhan se voinut olla toisinkin päin. Kuka tietää, vaikka joku olisi käynyt kuumana Lukinmaan vaimoon?

– Sellaisia kavaljeereja ei Katin ympärillä ole näkynyt!

– Sinulla näyttää olevan varsin syvälliset tiedot lesken yksityiselämästä.

Pakaslahden mulkosilmät hakeutuivat kuusenoksalle, josta lehahti ilmoille piipittävä tiainen.

- Ehdotin Katille, että poika saattaisi tarvita jonkin luotettavan mieshenkilön isän korvikkeeksi. Kävimme yhdessä nettisivuilla, joissa esiteltiin mieskaveritoimintaa. Silloin Kati nosti kissan pöydälle. Hän kertoi minun edustavan heille molemmille sitä viimeistä toivoa, joka tuo tähän pimeään maailmaan edes hieman valoa.
- Eli sinusta tuli Veetille se mieskaveri?
- Japp.

Rapsutin korvantaustaani kuin estääkseni itseäni kysymästä asiasta sen enempää. Uteliaisuus otti kuitenkin nopean selkävoiton häveliäisyydestä.

- Tuota noin. Poika siis on saanut sinusta lohtua isänsä kuoleman jälkeen. No, jos tämä leskirouva tuntisi tarvetta kyynelehtiä jonkun olkapäätä vasten, niin tarjoaisitko sinä hänelle tuon olkapään?

Juha Pakaslahti katsoi minua suoraan silmiin.

- Luulin jo, ettet älyäisi kysyä. Kyllä minä olen tarjonnut Katille kaiken mahdollisen tuen. Olkapäätäni säästämättä.

Luka kirkui takapenkillä. Poika olisi halunnut kiinnittää turvavyönsä ihan omin kätösin, vaan Heini oli äidin roolissa riistänyt häneltä sen ilon. Yritimme tarjota uhmaikäiselle kauhukakarakalle erilaisia ratkaisumalleja konfliktin kitkemiseksi,

Perheenisä murhataan hänen seuratessaan poikansa liikuntatuntia.

KRP:n tutkinnanjohtaja Riku Hietalahti löytää internetin rikossivujen keskustelupalstoilta vihjeitä siitä, että uhrin menneisyydestä löytyy syitä veritekoon. Yhdessä kaverinsa kanssa uhri on pahoinpidellyt viattoman ohikulkijan kuoliaaksi lavastaen teon katutappeluksi. Adventtisunnuntaina tapahtunut veriteko osuu samalle kalenteripäivälle kuin uhrin murha, mikä puoltaa nettiin kirjoitettujen vihjeiden todenperäisyyttä. Joku on kerännyt sisäänsä paljon vihaa ja päättänyt ryhtyä tuomariksi rikoksille, joiden tekijät ovat säästyneet ilman oikeudenmukaista rangaistusta.

